
Directrius de Treball

Barcelona, 14 de desembre de 2016

OFICINA
ANTIFRAU
DE CATALUNYA

Directrius de treball

Oficina Antifrau de Catalunya

Directrius de treball

Aquestes directrius tenen un doble propòsit: d'una banda, es pretén establir els objectius del nou mandat al capdavant de l'Oficina Antifrau i, d'altra banda, llistar i calendaritzar les accions indispensables per comptar amb una institució prou capaç per controlar la corrupció, més potent i activa: amb un millor disseny organitzatiu, més visible, accessible i permeable als controls, que impulsi la prevenció i sigui més eficaç en matèria d'investigacions.

Algunes de les mesures proposades eren urgents i han estat implantades de manera immediata, d'altres ho seran properament i la resta, amb un horitzó temporal més llarg, han de servir de guia per inspirar l'activitat de la institució en endavant i per dissenyar els eventuais ajustaments i modificacions normatives, si fos el cas.

S'ha partit d'un exercici previ, que ha comptat amb la implicació de tot l'equip, d'anàlisi dels elements que afecten la integritat de la organització, el seu treball independent, eficient i transparent i el necessari retiment de comptes de la gestió dels seus recursos —econòmics, materials i personals—i de la seva actuació en matèria de prevenció i investigació.

1. Millorar el disseny organitzatiu

1. 1 Enfortir la integritat institucional

Cal enfortir la integritat institucional en els seus tres eixos vertebradors (cultura ètica, gestió pública professional i eines per prevenir la corrupció) d'acord amb l'avaluació (amb identificació dels punts forts i febles) i la prioritització prèvia. Per aquesta anàlisi, a més de comptar amb recursos interns, s'ha tingut en

especial consideració les observacions i recomanacions de l'informe d'auditoria, que elabora periòdicament l'Oïdoria del Parlament.

Accions:

- Implementar un programa de millora que, entre d'altres mesures, expliciti i fixi els estàndards de conducta esperats (pendent d'aprovació el codi dels alts càrrecs de l'Oficina Antifrau), incorpori instruments per a la gestió dels conflictes d'interès i estableixi mecanismes per a la identificació i gestió dels riscos, amb instruments eficaços de detecció i resposta. 2n semestre de 2017.
- Garantir, de manera immediata i cap al futur, que la provisió dels llocs de treball de funcionaris de l'OAC es farà d'acord amb els principis de publicitat, mèrit i capacitat i que els llocs es cobreixen de manera definitiva, legal i ètica. Immediata.
- Elaborar un estudi inicial de regulació en matèria de recursos humans, en què es revisarà la definició dels llocs, en coordinació amb una nova RLLT i s'estudiarà la possibilitat de comptar, en el futur, amb funció pública pròpia. 4t trimestre de 2017.
- Adequar la retribució (inclosos els complements de qualsevol naturalesa, triennis, productivitat, dietes, etc.) als criteris d'èstricta legalitat i integritat. Immediata.
- Donar màxima publicitat a les retribucions, la normativa de personal i els informes de control extern. Immediata.

1.2. Mesurar l'activitat i l'impacte aconseguit

Cal avaluar els resultats i el rendiment amb la finalitat múltiple d'autoaprenentatge, retiment de comptes i legitimació subsegüent.

Accions:

- Implantació d'un quadre de comandament amb el corresponent sistema d'indicadors estructurats per avaluar els resultats i l'impacte aconseguit. Memòria 2017.

2. Fer una Oficina més visible, accessible i permeable als controls

2.1. Fomentar la transparència

Cal facilitar, amb atenció a les limitacions derivades de l'obligació de confidencialitat i reserva prevista en la llei de creació (Llei 14/2008, del 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya), la màxima informació possible sobre la pròpia dinàmica organitzativa i sobre l'activitat duta a terme. Salvats els límits legals, cal augmentar la informació subministrada al denunciador, sobre l'estat i resultat de la denúncia, facilitar el control social i agilitzar l'accés dels periodistes als informes i resolucions.

Accions:

- Publicar al web els informes definitius de control extern. Gener 2017.
- Establir criteris d'accés a la informació dels concernits (amb una interpretació integradora dels drets que la llei de transparència atribueix a la ciutadania i els que atorga la llei de creació de l'Oficina Antifrau), dels particulars i de col·lectius significats. 2n semestre de 2017.

2.2. Millorar el retiment de comptes

Cal enfortir i facilitar el control de l'activitat de l'Oficina per part del Parlament (diputats/des i Oïdoria), de la ciutadania i dels mitjans de comunicació.

Accions:

- Adequar la data de presentació de la Memòria anual per facilitar l'auditoria periòdica del Parlament, mitjançant una previsió *ad hoc* a la llei d'acompanyament dels pressupostos. 4t trimestre de 2016.
- Implantar un nou sistema de comptabilitat i una plataforma de contractació electrònica. 1r trimestre de 2017/4t trimestre de 2017.

- Redefinir, d'acord amb el Parlament, la periodicitat i especialització del control parlamentari. Immediata.

2.3. Revisar la política de comunicació

Cal difondre una visió de l'OAC coherent amb la realitat de l'Oficina com a òrgan de control extern, complementari d'altres, amb àmbit propi d'acció centrat en la correcció l'examen de l'actuació administrativa alhora que especialitzat i referent en el foment de la integritat, la prevenció i la lluita contra la corrupció.

Accions:

- Habilitar la seu electrònica de l'Oficina, que permeti als ciutadans mantenir la relació per mitjans exclusivament electrònics, amb garanties d'una comunicació segura i la possibilitat de trametre per aquesta via els documents administratius. 1r trimestre de 2017.
- Revisió de la pàgina Web com a canal actiu per arribar als servidors públics, com a eina de formació i suport als organismes públics i el seu personal, com a instrument de transparència i de participació i com a canal de denúncia. L'adaptació de la pàgina s'orientarà a la incorporació de recursos en línia, la millora de l'accessibilitat i la interoperativitat i la presentació de denúncies en línia, amb garanties de confidencialitat i possibilitat de mantenir l'anonimat. 1r trimestre de 2018.

3. Impulsar la prevenció

3.1. Obrir l'Oficina a la societat

Cal transferir el coneixement que l'Oficina acumula, propi i aliè. Aquesta fórmula passa per la gestió compartida d'aquest coneixement i per la compilació de les eines creades per institucions públiques del país i per institucions provinents d'altres contextos que serveixin d'orientació i mostra per a institucions que vulguin desenvolupar les pròpies.

Accions:

- Posar a disposició d'institucions i entitats guies i eines per millorar la integritat en el sí de les organitzacions. Planificació anual al llarg de 2017.

3.2 Constituir l'Oficina com a referent en el foment de la integritat i la lluita contra la corrupció

Cal que l'Oficina sigui activa per oferir propostes i formular recomanacions al Parlament, al Govern de la Generalitat i als òrgans de l'Administració, en l'àmbit de la prevenció i la lluita contra la corrupció. Aquesta contribució ha de ser essencial a l'hora de definir i prioritzar l'agenda de reformes, amb èmfasi en les més urgents, estratègiques o sensibles, des d'una perspectiva de gestió de riscos.

Accions:

- Elaborar un informe recopilatori del treball dut a terme com a observadors de la Comissió d'Estudi de les Mesures de Lluita contra la Corrupció per a la Regeneració Democràtica (CEMCORD) que inclogui el posicionament de l'Oficina Antifrau en els diversos àmbits de treball i el seguiment de les recomanacions del dictamen de la Comissió d'Investigació sobre el Fraude i l'Evasió Fiscals i les Pràctiques de Corrupció Política (CIFEF), amb un elevat percentatge d'assumpció de les aportacions efectuades per l'OAC. 1r trimestre de 2017.
- Proposar i impulsar canvis en les lleis vigents i elaborar uns principis generals per a regular la protecció dels alertadors que reculli el treball dels experts, dels activistes i de la societat civil. 2n trimestre de 2017.
- Dur a terme jornades de reflexió i altres accions divulgatives per promoure la protecció dels alertadors. 1r semestre de 2017.
- Elaborar un informe monogràfic sobre contractació pública que analitzi els riscos en àmbits concrets d'actuació administrativa i faci propostes per a la seva identificació i gestió. 1r trimestre de 2018.
- Revisar els continguts de la Memòria anual per tal d'incloure una panoràmica de l'estat de la corrupció a Catalunya de la qual resultin els eixos de la política anticorruptiva (agenda de reformes) a partir de les reflexions de l'Oficina i les recomanacions adreçades al govern i al Parlament. Memòria 2017.

3.3. Vetllar per la transferència de la normativa internacional

Cal afavorir la translació de la normativa internacional i el seguiment de les recomanacions periòdiques elaborades pels organismes de referència que afectin Catalunya i l'estat espanyol (Nacions Unides, Parlament europeu, Comissió Europea, GRECO, OCDE, etc.)

Accions:

- Difondre (via web, entre d'altres) la normativa i les recomanacions internacionals per a la prevenció i lluita contra la corrupció. Immediata.
- Elaborar informes, guies i propostes normatives útils per a la transposició d'aquesta normativa, per detectar els dèficits d'aplicació real i per a la supervisió del compliment de les recomanacions esmentades. Planificació anual al llarg de 2017.
- Dur a terme unes jornades sobre els conflictes d'interès i elaborar un informe comparat sobre la gestió dels conflictes d'interès (en el marc del programa europeu Hèrcules). 2n. trimestre de 2017.

3.4. Generalitzar i desplegar els serveis que l'Oficina Antifrau ofereix per a la prevenció de la corrupció en els organismes públics

Cal potenciar la tasca d'assessorament, fomentar i generalitzar les consultes no vinculants, difondre criteris d'elaboració normativa i estendre i fer sostenible la formació en integritat als servidors públics de Catalunya.

Accions:

- Flexibilitzar l'admissió de les consultes no vinculants, amb una interpretació *pro actione* que les faci accessibles a col·lectius significats, com ara secretaris i interventors, i estudiar, a més llarg termini, la modificació de la llei en aquest punt. Immediata/1r semestre 2018.
- Elaborar un curs bàsic de sensibilització en línia en matèria de gestió de riscos de corrupció, entre d'altres materials i recursos (llistes de comprovació, píndoles formatives/informatives, tests d'autoavaluació institucional, models, bones pràctiques aplicades, vídeos pedagògics, etc. que es publicaran al web corporatiu). 1r semestre de 2018.

- Organitzar jornades de sensibilització i programes de formació en formats de gran abast. Planificació anual al llarg de 2017.
- Col·laborar amb les universitats per generar programes anticorrupció per a estudis de mestratge i postgrau. 1r trimestre de 2017.

3.5. Enfortir el rebuig social

Cal incidir en l'educació dels joves, amb accions de sensibilització sobre el valor de la integritat i els seus efectes individuals i col·lectius, sigui en l'ensenyament reglat (en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament), sigui en àmbits extraescolars.

Accions:

- Organitzar jornades i dissenyar campanyes i accions de sensibilització (via xarxes socials) sobre ètica i esport i altres activitats transversals. Planificació anual al llarg de 2017.

Cal conèixer les dades de percepció i les actituds ciutadanes al voltant del fenomen de la corrupció per orientar la tasca de prevenció i les iniciatives de conscienciació social.

Accions:

- Establir la periodicitat biennal del Baròmetre de percepció de la corrupció elaborat per l'Oficina Antifrau i obrir als analistes externs les dades obtingudes per potenciar la seva explotació i reaprofitar la recerca. Desembre de 2016.
- Impuls de grups de treball, amb participació de professionals d'Antifrau, per potenciar els estudis sobre temes claus i afavorir la transferència del coneixement d'agents externs, com ara universitats i altres centres. 1r semestre de 2017.

Cal potenciar la col·laboració i el compromís del sector privat en la lluita contra la corrupció.

Accions:

- Elaborar una eina anticorrupció en línia per a PIMES (en col·laboració amb la Red Española del Pacto Mundial). 1r trimestre de 2018.
- Crear grups de treball amb participació d'associacions empresarials per identificar àrees vulnerables en la relació amb les administracions públiques. 2n semestre de 2017.

4. Guanyar eficàcia com a òrgan de control

4.1. Agilitar la tramitació de les investigacions

Cal reduir els terminis i corregir l'acumulació d'expedients per tal de pal·liar les potencials conseqüències adverses (caducitat, excés de terminis, etc.) i aconseguir que l'OAC esdevingui un ens eficaç en la lluita contra la corrupció que compti amb el reconeixement de la resta d'institucions públiques i la ciutadania.

Accions:

- Pla operatiu d'agilització que contempli:
 - o Redistribució dels efectius, amb les reassignacions funcionals corresponents, d'acord amb la dotació pressupostària de què es disposi, que assegurï l'adequació dels circuits funcionals Anàlisi/Investigació a les finalitats últimes de l'activitat investigadora.
 - o Revisar els processos i les pautes de tramitació, amb protocols específics que contemplin les comprovacions in situ, l'assignació dels expedients i l'ordre de despatx, l'acumulació d'actuacions i la monitorització selectiva, entre d'altres.
 - o Revisar la durada dels terminis i les seves pròrrogues.
 - o Estudiar una major presència al territori mitjançant requeriments presencials, especialment en la primera comunicació. 1r trimestre de 2017

4.2. Potenciar la denúncia

Cal garantir la objectivitat, en major intensitat en l'admissió i la tramitació i, alhora, promoure i facilitar la denúncia ciutadana i protegir els denunciants.

Accions:

- Establir protocols sobre l'admissió de les denúncies que incorporin criteris objectius d'admissió preferent (com ara impacte econòmic, afectació de l'interès general, afectació d'àrees d'especial risc, concreció, antiguitat dels fets, proporcionalitat, recurrència, esgotament previ de vies de recurs, etc.) afegits al criteri actual de versemblança i estudiar possibles mecanismes d'avaluació col·legiada (mitjançant comissió integrada per membres de les diferents direccions amb experiència acreditada en el sector públic). 1r trimestre de 2017.
- Publicitat de les resolucions que fixin els criteris d'admissió a la pàgina web. Immediata.
- Canalitzar les denúncies de col·lectius estratègics: CSITAL (secretaris i interventors), PIMEC (empresaris associats), Observatori Ciutadà Contra la Corrupció, Xnet (bústia ciutadana) i d'altres. Immediata.
- Publicar en el web corporatiu pautes o recomanacions per denunciar i incorporar un formulari per a la presentació de denúncies. 1t trimestre de 2018.
- Establir com a criteri operatiu l'admissió de les denúncies anònimes. Immediat.
- Implementar solucions tecnològiques per a la presentació de denúncies en línia amb garantia de confidencialitat. 3r trimestre de 2017.
- Estudiar mesures per desenvolupar la regulació de les Normes d'Actuació i Règim Interior de l'OAC, per garantir la protecció de les persones denunciants enfront possibles represàlies i accions discriminatòries. 3r trimestre de 2017.

4.3. Millorar l'accés a les fonts d'informació

Cal ampliar i facilitar l'accés a les bases de dades que contenen informació potencialment rellevant per a les investigacions.

Accions:

- Establir contacte amb les institucions de les quals es pot obtenir informació rellevant, dins dels límits legals, per disposar d'un accés més complet i àgil. 1r trimestre de 2017.

4.4. Elaborar plans d'actuació d'acord amb les àrees de risc detectades

Cal dur a terme una tasca de prospecció factual sobre les àrees de risc que permeti prioritzar l'activitat d'investigació.

Accions:

- Elaborar un Pla d'investigació vinculat als resultats de l'informe sobre la contractació pública en els àmbits i sectors de risc detectats. 4t trimestre de 2017.

4.5. Conèixer els resultats i l'efecte de les investigacions

Cal un seguiment més àgil i eficient sobre la capacitat investigadora i l'impacte de la funció de control de l'OAC.

Accions:

- Incorporar un sistema d'indicadors de seguiment que avaluï, entre d'altres, l'impacte dels informes raonats, de les recomanacions adreçades als ens públics investigats i de l'efectivitat de les comunicacions trameses als òrgans amb potestats sancionadores o correctores. 2n semestre de 2017
- Prioritzar aquest seguiment en atenció a criteris objectius, com ara la naturalesa de la matèria, l'òrgan denunciat (possibles reincidències), la gravetat dels fets, la concurrència de fets delictius, la responsabilitat administrativa, disciplinària, econòmica o personal i d'altres variables significatives. Memòria 2017.

4.6. Enfortir la resposta a la manca de col·laboració

Cal millorar el compliment de les indicacions i recomanacions de l'Oficina Antifrau per part dels ens investigats.

Accions:

- Estudiar, a llarg termini, la incorporació a la llei de mecanismes per enfortir el compliment de les recomanacions i indicacions la resposta a la manca de col·laboració per part dels ens investigats 1r trimestre de 2018.

4.7. Definir l'espai competencial propi

Cal mantenir i potenciar la col·laboració interinstitucional, per fer visible la inexistència de solapament o duplicitat amb altres òrgans de control, atorgar visibilitat a les funcions pròpies i fomentar la connexió amb les entitats de la societat civil que lluiten contra la corrupció per tal de garantir a la ciutadania que cap denúncia o comunicació quedarà desatesa.

Accions:

- Incloure l'Oficina en les reunions periòdiques dels òrgans de control d'adscripció parlamentària (Sindicatura de Comptes, Síndic de Greuges, CAC). Immediata.
- Revisar la col·laboració bilateral amb les institucions independents (subscriure conveni amb el Síndic de Greuges, i impulsar el seguiment del conveni amb la Sindicatura de Comptes i la Fiscalia, entre d'altres). Immediata.
- Presentar propostes a la Comissió parlamentària CEMCORD per a l'articulació i coordinació del Mecanisme Català de Prevenció i Lluita Contra la Corrupció i el Fraude, derivat de la Moció sobre una República amb corrupció zero. Immediata.
- Fer el seguiment de les iniciatives del Pacte Social contra la corrupció i de l'Observatori que aplega les entitats associades, com també d'altres actors ciutadans (bústia Xnet, xarxes i observatoris ciutadans, etc.). Immediata.

Oficina Antifrau de Catalunya
Ribes 3, 08013 Barcelona
T +34 935 545 555
www.antifrau.cat

